Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en Aanpak Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij verzamelbrief Personen- en Familierecht

Datum
16 december 2022

Projectnaam
Personen- en familierecht

Ons kenmerk
4360606

Algemene leiding	
Minister	SG
Datum/eindparaaf	Datum/paraaf

1. Aanleiding

Verschillende moties en toezeggingen inzake personen- en familierecht met een deadline per 1 januari 2023 vragen om berichtgeving aan de Eerste en Tweede Kamer. Daartoe is een verzamelbrief personen- en familierecht opgesteld. Met deze brieft informeert u de Kamer over de voortgang op deze moties, toezeggingen en over recente ontwikkelingen op het gebied van personen- en familierecht. Ten slotte biedt u met deze brief het WODC-rapport eenvoudige adoptie en de AEF behoefteverkenning internationale kinderontvoering aan.

2. Geadviseerd besluit

Wij vragen u:

- Akkoord te gaan met verzending van de verzamelbrief personen- en familierecht naar de Tweede Kamer en aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

Met deze brief geeft u invulling aan een aantal moties en toezeggingen die u dit jaar heeft gedaan inzake:

- Het verzoek van TK van 9 november jl. om een nadere toelichting te krijgen op de landenanalyse in relatie tot de adviezen ter zake van de RSJ.
- De toezegging om TK na de zomer 2022 te informeren over gesprekken met ouders die slachtoffer zijn geworden van een internationale kinderontvoering.
- De toezegging aan Eerste Kamerleden Dittrich (D66), Doornhof (CDA), De Blécourt-Wouterse (VVD) en Van Dijk (SGP) om de bestaande voorlichting rondom gezag waar mogelijk te verbeteren en uit te breiden.
- De toezegging aan het Eerste Kamerlid Recourt (PvdA) om te bezien hoe het afleidingsstelsel van de gezagssituatie in de praktijk werkt en de Kamer over de uitkomsten te informeren.
- Het WODC-onderzoek naar eenvoudige adoptie. In commissiedebat van 24 maart jl. heeft u toegezegd TK hierover te informeren.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en Aanpak Criminaliteitsfenomenen

Datum
16 december 2022

Ons kenmerk
4360606

4. Toelichting

Vier van alle in de brief opgenomen aandachtsgebieden behoeven specifieke aandacht:

Contactverlies

Met de Kamerbrief van 4 juli jl. heeft u de Kamer geïnformeerd over de voortgang over de opvolging van de aanbevelingen van het Expertteam Ouderverstoting/Complexe ouderverstoting en de verdere aanpak hierop. In die brief heeft u toegezegd de Kamer in het najaar nader te informeren. Dat doet u met deze brief. Hierin gaat u in op de nieuw ontwikkelde werkwijze op complexe omgangsproblematiek en hoe u dit aan de hand van de handelingsprincipes verder in de praktijk brengt onder alle professionals uit het veld. Door te investeren in het versterken van de professionals die om deze gezinnen heen staan, krijgen steeds meer professionals concrete handvatten en handelingsperspectief om deze ouders goed te helpen zodat omgangsproblemen en contactverlies na scheiding kunnen worden voorkomen of verholpen. U heeft hierover de Tweede Kamer deels ook mondeling geïnformeerd tijdens het CD-jeugdbescherming van 24 november/1 december. In aanvulling hierop bevat bijgaande brief nadere informatie over de naleving en handhaving van omgangsregels.

Politieke context

Contactverlies is een gevoelig onderwerp, zowel in de politiek als in de samenleving. Met name door het lid Van Nispen (SP) wordt er regelmatig aandacht voor gevraagd. Onlangs zijn er ook Kamervragen gesteld door het lid Westerveld (GL) die op 14 november jl. zijn beantwoord.

Landenanalyse Interlandelijke adoptie

Lid Van Nispen (SP) heeft naar aanleiding van uw adoptiebrief van 2 november jl. aangegeven dat naar zijn beeld de door de RSJ geadviseerde criteria inzake de landenanalyse niet overeenkomen met de definitieve landenanalyse van de Ca. In bijgaande brief geeft u aan dat de Ca de landenselectie heeft gebaseerd op een totaalbeeld per land, incl de ervaringen die de Ca zelf heeft opgedaan tijdens de werkbezoeken. De risico-factoren zijn dus niet als individuele 'knock-out-criteria' gebruikt. Ambtelijk heeft de RSJ overigens aangegeven geen enkel licht te zien tussen hun adviezen en de wijze waarop de Ca deze heeft vertaald in de landenselectie. Ook politiek-maatschappelijk is weinig kritiek gekomen op de landenselectie en het besluit om de adoptierelatie met acht landen (incl. de VS) te gaan afbouwen.

Internationale Kinderontvoering

In reactie op een verzoek van de Vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over uw voornemen om ouders die te maken krijgen met internationale kinderontvoering zo goed mogelijk te ondersteunen.[1] Dankzij inbreng vanuit de Tweede Kamer zijn in gesprekken met 7 ouders wiens kinderen zijn ontvoerd, maatregelen geïnventariseerd die dit voornemen concretiseren en binnen de bestaande begroting kunnen worden opgevangen. Deze maatregelen zien op het verbeteren van de ondersteuning in Nederland door de Centrale Autoriteit en het Centrum Internationale Kindontvoering, het verbeteren van de ondersteuning in het buitenland en het meer inzetten op preventie. In de brief geeft u verder expliciet aan dat u de ouders financieel niet tegemoet kunt komen in de kosten die zij in het buitenland

[1] Kamerstuk TK 31265, nr. 101

moeten maken voor juridische ondersteuning, aangezien het hier gaat om civiele procedures.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en Aanpak Criminaliteitsfenomenen

Datum
16 december 2022

Ons kenmerk
4360606

Stopzetten incassering ouderbijdragen van vóór 2015
Ouders die voor 2015 gebruik hebben gemaakt van jeugdhulp kregen daarvoor een eigen bijdrage opgelegd, de ouderbijdrage genoemd. In 2016 is deze ouderbijdrage afgeschaft. Bij afschaffing is een overgangsbepaling in de wet opgenomen. Die overgangsbepaling maakt het mogelijk dat de nog openstaande ouderbijdragen van voor 2015 geïncasseerd worden. In de wet is geen einde voor deze regeling en incassering opgenomen. Deze incassering loopt al sinds 2015 door. U heeft op 14 oktober akkoord gegeven om tot stopzetten van deze incassering over te gaan. Op 16 november is een brief aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdrage (hierna: het LBIO) een brief verstuurd met het verzoek de incassering te stoppen. Vanuit het LBIO zal eerst een brief aan ouders worden verstuurd met de mededeling dat vooruitlopend op het schrappen van de overgangsbepaling de incassering van de ouderbijdragen wordt stopgezet.
De verzamelbrief wordt in dezelfde periode verstuurd als de brief aan de betrokken ouders. Het advies is dan ook om de kamer in deze verzamelbrief hierover te informeren. VWS en het LBIO zijn op de hoogte dat de Kamer in de verzamelbrief wordt geïnformeerd over de stopzetting. De tekst voor de verzamelbrief is afgestemd met VWS.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De beslisnota kan volledig openbaar worden gemaakt.